

Holmen Energi Elnät AB
C/O HOLMEN AB
891 80 ÖRNSKÖLDSVIK

Fastställande av intäktsram enligt ellagen

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) fastställer intäktsramen för Holmen Energi Elnät AB, 556878-3905, avseende redovisningsenhet RER00940 till 1 697 tkr för perioden 1 juni 2015 - 31 december 2015 i 2014 års prisnivå och med justering enligt a-c.

- a) Efter perioden ska kapitalbasens nuanskningsvärde enligt bilaga 1 räknas om med faktorprisindex för byggnader¹,
- b) de löpande påverkbara kostnaderna enligt bilaga 1 ska räknas om med faktorprisindex för elnätsföretag – regionnät avseende löpande påverkbara kostnader² och
- c) de löpande opåverkbara kostnaderna enligt bilaga 1 ska räknas om med faktorprisindex för elnätsföretag – regionnät avseende den löpande opåverkbara kostnaden³.

Beslutet gäller omedelbart.

Upplysning om omprövning

Efter periodens slut jämförelser och eventuella justeringar görs enligt följande.

- Det faktiska utfallet avseende investeringar och utrangeringar ska jämföras med prognosen.
- Det faktiska utfallet avseende de löpande opåverkbara kostnaderna ska jämföras med prognosen.

Om det faktiska utfallet i dessa delar avviker från prognosen kan intäktsramen komma att omprövas.

¹ Framtaget av Statistiska centralbyrån, se bilaga 2

² Framtaget av Statistiska centralbyrån, se bilaga 3

³ Framtaget av Statistiska centralbyrån, se bilaga 3

1. Beskrivning av ärendet

Holmen Energi Elnät AB, 556878-3905, (fortsättningsvis benämnt företaget) började sommaren 2014 överföra el från Varsvik vindkraftspark till Gråska i Norrtälje kommun, Stockholms län. Företagets enda kund är Varsvik vindkraftpark i Norrtälje kommun i Stockholms län.

1.1 Ansökan

Företaget har ansökt om att Ei ska fastställa intäktsramen för perioden 1 juni 2015 – 31 december 2015 till 1 814 tkr.

Företaget har till grund för sin ansökan om intäktsram haft att redovisa de uppgifter som följer av Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften).

1.2 Kapitalkostnader

1.2.1 Kapitalbas

Anläggningstillgångar som enligt företaget ska ingå i kapitalbasen vid verksamhetens start uppgår till ett sammanlagt anskaffningsvärde om 2 885 tkr, se bilaga 1.

Företaget har inte redovisat några planerade investeringar eller utrangeringar under perioden 1 juni – 31 december 2015, se bilaga 1.

Företaget begär att verklig kostnad (anskaffningsvärde) ska användas för beräkning av kapitalkostnaden istället för normvärde. De skäl som företaget anför till stöd för detta är bland annat att projekteringskostnaderna är relativt höga eftersom det är både markförlagd kabel och luftledning för en kort sträcka vilket ger högre kostnad per enhet. Företaget anför även att företagets begränsade verksamhet gör att det inte finns underlag/volym för större upphandlingar med ramavtal.

1.3 Löpande kostnader

1.3.1 Påverkbara kostnader

Eftersom verksamheten togs i drift under sommaren 2014 har företaget inte kunnat redovisa historiska löpande påverkbara kostnader i enlighet med inrapporteringsföreskriften. Företaget har istället prognosticerat dessa kostnader för perioden 1 juni – 31 december 2015, se bilaga 1.

1.3.2 Opåverkbara kostnader

Företaget har prognostiserat sina löpande opåverkbara kostnader till 1 193 tkr för perioden 1 juni – 31 december 2015.

1.4 Kvaliteten i sättet att bedriva nätverksamhet

Eftersom verksamheten startade först under sommaren 2014 finns inga historiska avbrottsdata rapporterade.

2. Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

2.1 Ellagen

Nätverksamhet definieras enligt ellagen (1997:857) som att ställa elektriska starkströmsledningar till förfogande för överföring av el. Till nätverksamhet hör också projektering, byggande och underhåll av ledningar, ställverk och transformatorstationer, anslutning av elektriska anläggningar, mätning och beräkning av överförd effekt och energi samt annan verksamhet som behövs för att överföra el på det elektriska nätet (1 kap. 4 §).

Intäktsram definieras som de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod (1 kap. 5 a §).

I 5 kap. ellagen behandlas nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten och skälighetsbedömningen av dessa intäkter genom fastställande av en intäktsram. När det gäller fastställande av intäktsram framgår bland annat följande.

Ei ska fastställa en intäktsram i förväg för varje tillsynsperiod. En tillsynsperiod ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod (1 och 4 §§).

En nätkoncessionshavare ska lämna in ett förslag till intäktsram till Ei tillsammans med de uppgifter som krävs för att pröva förslaget. Ei ska meddela beslut om fastställande av intäktsramen senast två månader innan tillsynsperioden börjar. Det ska framgå av beslutet vilka uppgifter och metoder som har använts vid fastställandet av ramen. Beslutet gäller utan hinder av att det överklagas, dvs. det gäller omedelbart (2, 3 och 19 §§).

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas). Som skäliga kostnader för att bedriva nätverksamheten ska anses kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden. En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen, om det skulle vara oskäligt mot koncessionshavaren att bortse från tillgången (6, 8 och 9 §§).

Ei ska även ta hänsyn till kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten. Ett avbrott i överföringen ska beaktas i den utsträckning avbrottet inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till

avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen. Bedömningen kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen (5 kap. 7 §).

2.2 Förordningen om intäktsram för elnätsföretag

Förordningen (2014:1064) om intäktsram för elnätsföretag (intäktsramsförordningen) trädde i kraft den 1 november 2014 och ska därför tillämpas vid den aktuella prövningen. Av övergångsbestämmelserna framgår dock att 10-12 §§ inte ska tillämpas för tillsynsperioder som inleds före den 1 januari 2016. Det framgår vidare att 6-8 §§ i den upphävda förordningen (2010:304) om fastställande av intäktsram enligt ellagen (kapitalbasförordningen) ska tillämpas i fråga om intäktsramar som fastställs före ikraftträdandet.

I intäktsramsförordningen respektive kapitalbasförordningen finns närmare bestämmelser om vad som avses med anläggningstillgångar, vilka tillgångar som ingår i kapitalbasen och om värdering av anläggningstillgångar.

2.3 Ei:s föreskrifter

2.3.1 Inrapporteringsföreskriften

Eftersom prövningen avser intäktsram för perioden 1 juni – 31 december 2015 är det de numera upphävda föreskrifterna och allmänna råden (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (inrapporteringsföreskriften) som är aktuell. Föreskriften innehåller bl.a. bestämmelser om när ett förslag till intäktsram senast ska lämnas och vilka närmare uppgifter som ska redovisas.

2.3.2 Kvalitetsjusteringsföreskriften

Ei har meddelat föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten vid fastställande av intäktsram (kvalitetsjusteringsföreskriften).

3. Energimarknadsinspektionens motivering till beslutet

3.1 Sammanfattande beräkning av intäktsramen

Företaget har ansökt om att Ei ska fastställa intäktsramen till 1 814 tkr. Utifrån det underlag som företaget har lämnat och nedanstående bedömning har Ei beräknat en intäktsram till 1 697 tkr, se tabell 1 nedan. Företagets ansökta intäktsram överstiger detta belopp. Ansökan kan därför inte medges. Intäktsramen ska istället fastställas till 1 697 tkr i 2014 års prisnivå.

Tabell 1 Beräknad intäktsram

	tkr
Kapitalkostnader	119
Löpande Kostnader	
Opåverkbara kostnader	1 193
Påverkbara kostnader	385
Summa beräknad intäktsram	1 697

3.2 Allmänt om prövningen av en intäktsram

Företaget har nätkoncession och bedriver nätverksamhet. Företaget har ansökt om en intäktsram på 1 814 tkr för perioden 1 juni 2015 – 31 december 2015 och Ei ska ta ställning till om den ansökta intäktsramen är skälig.

En intäktsram ska enligt 5 kap. 1 § ellagen fastställas för en period om fyra år om det inte finns särskilda skäl för en annan period. Företaget påbörjade sin verksamhet under 2014. Den generella perioden för övriga elnätsföretag är 2012-2015. Det finns därför skäl att fastställa intäktsramen för en kortare period än fyra år. Ansökan om intäktsram inkom till Ei i mars 2015. Mot denna bakgrund finner Ei att företagets intäktsram ska fastställas för perioden 1 juni 2015 – 31 december 2015.

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (5 kap. 6 § ellagen). Enligt förarbetena ska nättarifferna vara utformade så att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten är skäliga i förhållande till dels de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamheten, dels nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten (prop. 2008/09:141 s. 58). De kostnader som avses är i huvudsak kostnader för kapital samt rörliga och fasta kostnader i nätverksamheten. En förutsättning för att nätverksamheten ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt är att nätföretagen har rätt till en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten. En rimlig avkastning motsvarar den avkastning som fordras för att i konkurrens med alternativa placeringar med motsvarande risk kunna attrahera kapital för investeringar (a. prop. s. 60-61). Syftet med regleringen är att nätföretagens verksamhet ska bedrivas effektivt till låga kostnader. Den ska också säkerställa att kunden får betala ett skäligt pris för nättjänsten. Vidare ska regleringen bidra till att ge kunderna en långsiktig leveranssäkerhet och trygga den svenska elförsörjningen. Nätföretagen ska också få stabila och långsiktiga villkor för sin nätverksamhet. Ytterligare ett viktigt mål med regleringen är att den ska understödja utvecklingen av en väl fungerande elmarknad (a. prop. s. 58).

Kammarrätten i Jönköping har i tre mål (nedan elnätsmålen) fastställt vilken metod som ska användas vid prövningen av intäktsramar för elnätsföretag avseende tillsynsperioden 2012-2015 (mål 61-14, 101-14 och 129-14). Av kammarrättens domar följer att det är den av Ei framtagna s.k. schablonmetoden som ska användas samt att kalkylräntan ska uppgå till 6,5 procent. Den s.k. övergångsmetoden som Ei använde vid fastställandet av de ursprungliga besluten om intäktsramar för den aktuella

tillsynsperioden får enligt domarna inte användas. Den nu aktuella prövningen ska alltså göras i enlighet med schablonmetoden.

Den teoretiska grunden för schablonmetoden beskrivs bl.a. i Ei:s rapport EI R2009:9 Förhandsreglering av elnätstariffer - principiella val i viktiga frågor och i rapporten EI R2010:24 Förhandsprövning av elnätstariffer – slutrapport inför första tillsynsperioden 2012-2015. Innebörden av metoden för det aktuella ärendet framgår av bilaga 1.

De skäliga kostnader som företaget ska få täckning för delas in i kapitalkostnader och löpande kostnader (påverkbara och opåverkbara). Hur Ei har bedömt dessa kostnader framgår nedan.

3.3 Bedömning av kapitalkostnader

Kapitalkostnad är kostnad för att använda kapital, i form av exempelvis elledning och nätstationer. Kostnaden utgörs av två delar, kostnad för kapitalförslitning (avskrivning) och kostnad för kapitalbindning (avkastning). Avkastningen beräknas med en real kalkylränta före skatt.

En anläggningstillgång som ingår i kapitalbasen ska åsättas ett nuanskaffningsvärde som motsvarar ett normvärde för en anläggningstillgång som är i huvudsak likadan som den tillgång som ingår i kapitalbasen (9 § kapitalbasförordningen). Om det finns det särskilda skäl, får nuanskaffningsvärdet i stället beräknas med grund i utgiften för att förvärva eller tillverka anläggningstillgången när den ursprungligen togs i bruk i nätverksamhet med hänsyn tagen till förändringen i prisläget från den anskaffningspunkten (10 §).

Företaget har begärt att anskaffningsvärde istället för normvärde ska användas för beräkning av kapitalkostnaden. Skälet till detta är enligt företaget att projekteringskostnaderna är relativt höga eftersom det är både markförlagd kabel och luftledning för en kort sträcka vilket ger högre kostnad per enhet. Dessutom gör företagets begränsade verksamhet att det inte finns underlag/volym för större upphandlingar med ramavtal. Detta utgör enligt företaget särskilda skäl för att besluta om undantag från normvärdesvärdering.

Ei konstaterar att företaget inledningsvis värderat samtliga sina anläggningar till normvärde. Det finns alltså inga svårigheter i sig att värdera anläggningarna till normvärde. Företaget har dock senare i skrivelse till Ei ändrat ståndpunkt och anser att anläggningarna ska värderas till anskaffningsvärde utifrån de skäl som framgår ovan. Enligt kapitalbasförordningen ska andra värderingsmetoder endast komma ifråga om det finns särskilda skäl. Företagets motivering att deras kostnader för anskaffning av anläggningar är högre än normvärdeslistan kan inte anses utgöra sådana särskilda skäl som krävs för att använda annan värderingsmetod, eftersom normvärdeslistan speglar vad som kan anses utgöra rimliga kostnader för olika elnätskomponenter. Det är därför de av företaget inrapporterade uppgifterna med normvärde som ska användas av Ei vid beräkning av intäktsramen.

Kapitalkostnaden har beräknats utifrån en ingående kapitalbas på 2 885 tkr, se bilaga 1. Kapitalkostnaden har i enlighet med schablonmetoden beräknats med en real annuitetsmetod.

Ei bedömer att avskrivningstiderna ska vara 40 år för anläggningar för överföring av el och 10 år för övriga anläggningar. Motiven till de valda avskrivningstiderna redovisas i Ei:s rapport Förhandsprövning av elnätstariffer – slutrapport inför första perioden 2012-2015 EI R2010:24.

Kalkylräntan ska för tillsynsperioden 2012-2015 vara 6,5 procent i enlighet med Kammarrätten i Jönköpings domar i elnätsmålen.

Ei:s beräkning av kapitalkostnaderna framgår av bilaga 1.

3.4 Bedömning av löpande kostnader

De löpande kostnaderna utgörs av påverkbara och opåverkbara kostnader.

Med påverkbara kostnader avses kostnader som inte definieras som opåverkbara, exempelvis kostnader för drift och underhåll och kundspecifika kostnader såsom kostnader för mätning, beräkning och rapportering. Företagets nätverksamhet togs i drift först under sommaren 2014 och därför har företaget inte rapporterat några historiska löpande kostnader. I stället har företaget prognosticerat dessa kostnader för 1 juni – 31 december 2015 till 385 tkr. Vid beräkningen har Ei utgått från den prognos företaget har redovisat till Ei, se bilaga 1.

Med opåverkbara kostnader avses kostnader för nätförluster (fördelat på inköp och egen produktion), abonnemang till överliggande och angränsande nät och ersättning till vissa producenter enligt 3 kap. 15 § ellagen samt myndighetsavgifter enligt förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet. Den löpande opåverkbara kostnaden har beräknats i enlighet med den prognos företaget har redovisat till Ei. En detaljerad redovisning av beräkningen av den opåverkbara kostnaden för företaget framgår av bilaga 1.

3.5 Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten

Ei ska vid beräkning av en skälig intäktram också bestämma vad som är en rimlig kvalitet på leveranssäkerheten enligt 5 kap. 7 § ellagen.

Företaget har inte haft någon tidigare verksamhet och det saknas därmed möjlighet att bedöma kvaliteten på det sätt som följer av kvalitetsjusteringsföreskriften. Mot denna bakgrund finner Ei att det inte är möjligt att beakta kvaliteten vid bedömningen av intäktramen för den första tillsynsperioden.

3.6 Automatisk justering av intäktsramen

Intäktsramen fastställs i 2014 års prisnivå. I samband med att avstämning görs efter periodens slut kommer Ei att räkna om den beslutade intäktsramen med vissa

kostnadsprisindex i enlighet med vad som framgår av punkterna 1 a-c i beslutet. Denna justering är en del av beslutet och innebär inte att beslutet omprövas.

3.7 Omprövning

3.7.1 Omprövning under tillsynsperioden

Under tillsynsperioden kan omprövning ske under vissa villkor. Om det till exempel visar sig att företaget har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter som mer än i ringa omfattning har inverkat på intäktsramens storlek ska Ei ompröva företagets intäktsram (5 kap. 11 § ellagen).

3.7.2 Omprövning efter avstämning vid tillsynsperiodens slut

Efter tillsynsperiodens slut gör Ei en avstämning av de antaganden som legat till grund för den fastställda intäktsramen enligt detta beslut. Ei jämför då det faktiska utfallet avseende kapitalbasens investeringar och utrangeringar med den prognos företaget gjort. Detsamma gäller för de löpande opåverkbara kostnaderna. I inrapporteringsföreskriften finns närmare bestämmelser om när och vilka uppgifter företaget ska lämna för att Ei ska kunna göra denna avstämning.

En nätkoncessionshavare får inom fyra månader efter tillsynsperiodens slut ansöka om att intäktsramen för perioden ska ökas (5 kap. 12 § ellagen).

För det fall det finns skäl att anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelser inte är ringa ska Ei ompröva intäktsramen (5 kap. 13 § ellagen).

Hur man överklagar

Se bilaga 4, Så här gör du för att överklaga beslutet

Detta beslut har fattats av ställföreträdande generaldirektören och avdelningschefen Tony Rosten. Vid den slutliga handläggningen deltog även verksjuristen Rebecka Thuresson samt analytikern Mathilda Lindersson, föredragande.

Tony Rosten

Mathilda Lindersson

Bilagor till beslutet

- 1 Metodbeskrivning och beräknad intäktsram
- 2 Faktorprisindex för byggnader (SCB)
- 3 Faktorprisindex för elnätverksamhet, regionnät (SCB)
- 4 Så här gör du för att överklaga beslutet